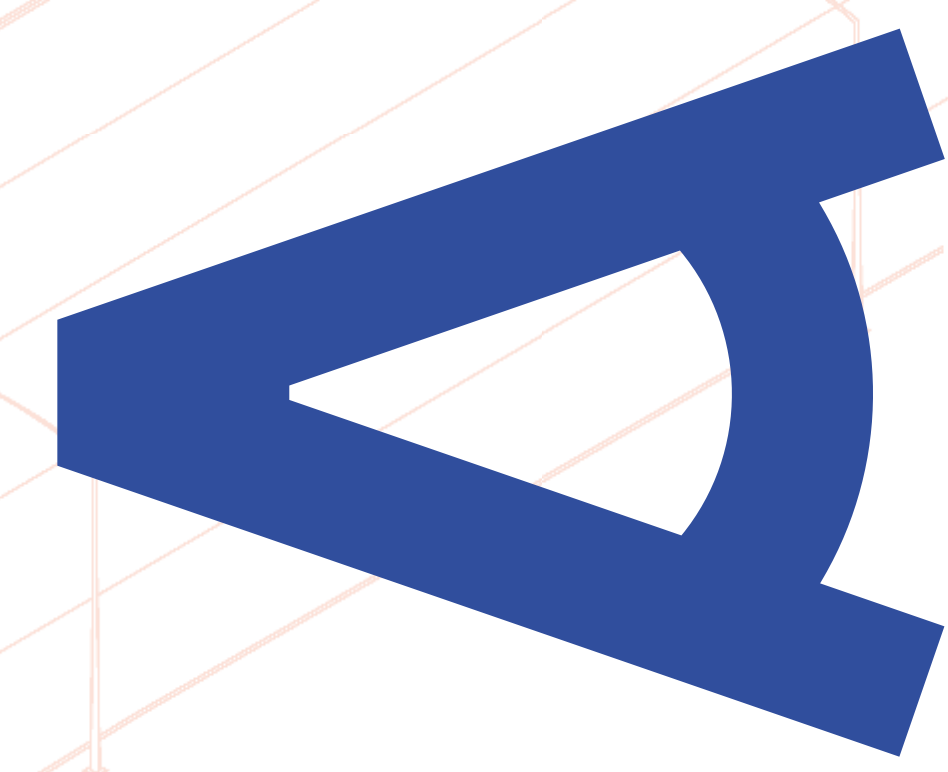

Významné historické stavby

Kancelář
architekta
města Brna

Od založení se hřbitov postupně rozrůstal také o jednotlivé objekty. Nejhodnotnějšími architektonickými stavbami jsou Smuteční síň a Krematorium.

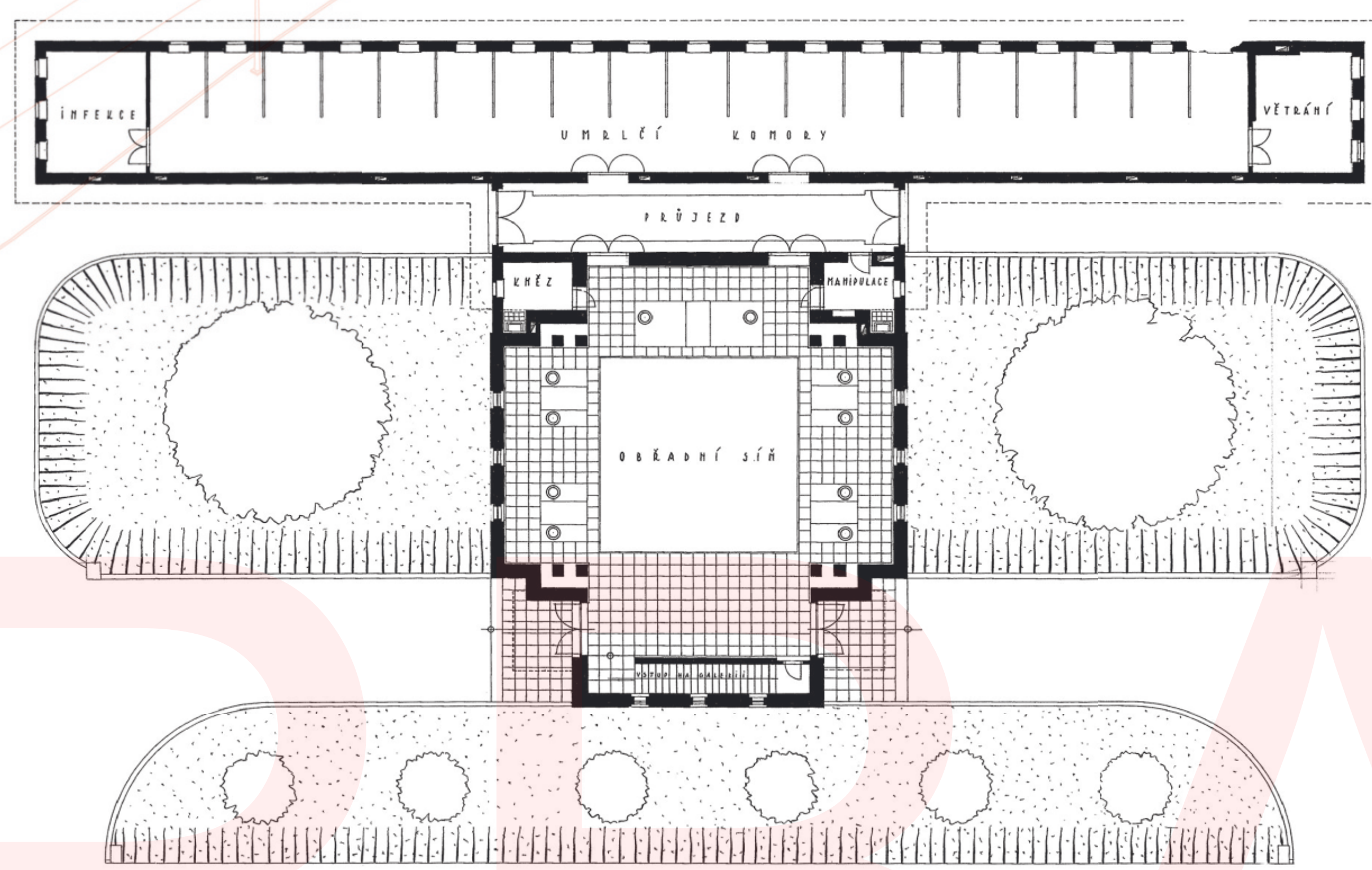
Smuteční síň

Bohuslav Fuchs
a Josef Polášek

Se stavbou hřbitovní kaple počítaly už nejstarší plány Ústředního hřbitova. I přes několik starších projektů k ní však až do roku 1925 nedošlo. Situaci řešenou i provizorními přístřešky vyřešil funkcionalistický návrh architektů Bohuslava Fuchse a Josefa Poláška. Vstupy do Smuteční síně orientovala dvojice autorů k hlavním cestám. Původní projekt Smuteční síně počítal s výsadbou šestice smrků, které by tvořily přírodní clonu mezi objektem a vstupním předpolím.

Stavba byla realizována v letech 1925–1926. Hlavní hmotu objektu tvoří jednoduchý mírně převýšený kubus síně se čtyřmi rizality. Cihelnou stavbu přiměřeného měřítka zdůrazňují vertikály okenních otvorů a meziokenní pilíře. V interiérech se promítá strohost exteriéru, která je doplněná o ušlechtilé materiály.

V exteriéru je střídáním hladce omítnutého a režného zdiva zdůrazněna členitost jednotlivých kubických objemů. Jejich prostorové a hmotové rozvržení odkazuje k Unity Church od Franka Loyda Wrighta v Oak Parku (Illinois), který lze považovat za předobraz celé stavby.

Bohuslav Fuchs a Josef Polášek, Smuteční síň – půdorys, 1925

Krematorium

Ernst Wiesner

V roce 1919 došlo v Československu k uzákonění možnosti pohřbu žehem, o kterou mj. usilovala také brněnská pobočka vídeňského spolku Die Flamme (Spolek přátel žehu). Město poté určilo místo pro umístění stavby brněnského krematoria nad areálem Ústředního hřbitova.

V roce 1925 byla vypsaná architektonická soutěž, do které byli vyzváni architekti Pavel Janák, Ernst Wiesner, Antonín Blažek a Vladimír Škára. Porotu nejvíce zaujal návrh Ernsta Wiesnera, který stavbu umístil k ulici Jihlavská v poloze nad hřbitovem. Wiesner a Janák byli vyzváni k jeho vypracování v této nové poloze. Porota pak jednomyslně vybrala návrh Ernsta Wiesnera.

Budova krematoria se stala ikonickou stavbou nejen architekta Wiesnera, ale také meziválečné architektury v Brně. Zásadní myšlenkou této stavby bylo dle architekta znovunalezení ztraceného sakrálního prostoru i dokonalé propojení formy a obsahu. Jak řekl sám autor: „Dnešní architekt je povolán dáti kultu jeho formu, jeho vnější výraz, aby jím bylo dosaženo účinku vnitřního.“ Tato myšlenka byla ztvárněna velmi působivě. Na monumentální terase z cihelného zdiva je položena bílá hmota obřadní síně, kterou obklopují travertinové pilíře s hroty směřujícími k nebi. Samotná obřadní síň je díky prosklenému stropu osvětlena přirozeným světlem a prostoru dominuje černý mramorový katafalk.

Současný pohled na vstupní předpolí krematoria od Ernsta Wiesnera

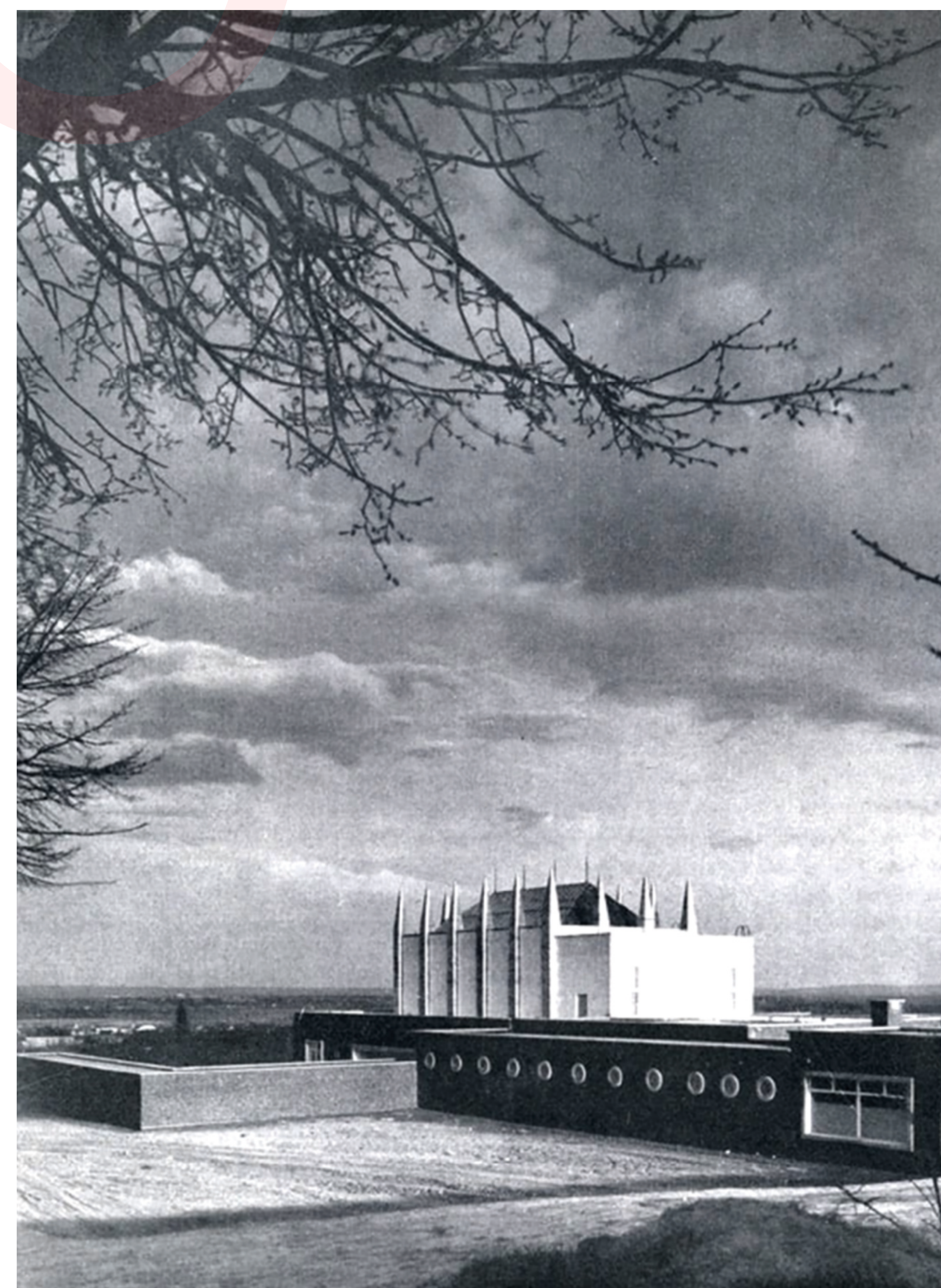
Detail travertinových fíál na budově krematoria

Jeden ze vstupů do Smuteční síně

Smuteční síň ze vstupního předpolí

Pohled na krematorium od severozápadu, 1930